



חדש באתר האקדמיה – לוחות נטיית השם

מה חדש?



אנחנו שמחים להעמיד לרשות הציבור את **לוחות נטיית השם הממוחשבים**. מערכת חדשה זו משלימה את **לוחות נטיית הפועל שפורסמו באתר האקדמיה לפני כמה שנים**.

בלוחות נטיית השם נכללות רוב המילים הנוטות – שמות עצם, שמות תואר, מילות יחס ומילות שונות. המילים מוצגות בכתיב המנוקד ובכתיב המלא, וההברה המוטעמת מסומנת באותיות גדולות (בכתיב המנוקד).

המעין בלוחות יוכל למשל ללמוד שצורת הנסמך של מִרְקָה היא מִרְקָה (ירקות) וברבים מִרְקָה (לא מִרְקָה); צורת הרבים של מִלְכָה היא מְלָכוֹת (לא מְלָפוֹת); שהמילה קָרַס מוטעמת מלרע, צורת הנסמך שלה קָרַס (במלעיל) וצורת הרבים קָרַסוֹת לצד קָרַסִים.

להרחבה | לעיון בלוחות נטיית השם הממוחשבים



■ **חברים חדשים באקדמיה** – בישיבת הבחירות של מליאת האקדמיה ללשון העברית שהתקיימה בשלהי אלול תשפ"ב – ספטמבר 2022 – נבחרו שני חברים חדשים: המשורר **ארז ביטון** נבחר לחבר מלא, ופרופ' **פריץ ורנר** מווינה נבחר לחבר כבוד. **להרחבה**

■ **מסלול הנוער בלשון עברית באוניברסיטת תל אביב** – תלמידות ותלמידי כיתות ט"א-י"א? אנחנו מתכבדים לעדכן כי גם השנה יפתח מסלול אקדמי לנערות ולנערים מצטיינים המוכר כמגמה של 5 יחידות בלשון. המסלול נערך בשיתוף האקדמיה ללשון העברית. **לכל הפרטים**

■ **דרושים באקדמיה ללשון העברית** – נפתחו משרות במרכז התרבות וההדרכה, במערך ההשתלמויות, במדור קשרי קהל ובמדור המחשוב. **למידע על כל המשרות הפתוחות**

לקראת הבחירות – מה הקשר בין קלפי לשעיר לעזאזל?



את המילה **קלפי** מוצאים במשנה בתיאור הטלת הגורלות על שני השעירים ביום הכיפורים: "וְשֵׁם שְׁנֵי שְׁעִירִים, וְקַלְפֵי הַיְתָה שֵׁם וּבָה שְׁנֵי גֹרְלוֹת" (יומא ג, ט), ובהמשך "טרף [הכוהן הגדול] בקלפי וְהֵעֵלָה שְׁנֵי גֹרְלוֹת – אֶחָד קְתוּב עָלָיו לְשֵׁם וְאֶחָד קְתוּב עָלָיו לְעֵזָאזֵל" (ד, א). הכוהן הגדול שלף מכלי קיבול המכונה 'קלפי' פתק אחד בימינו ופתק שני בשמאלו, ועל פיהם נקבע מה יהיה גורלם של השעירים – זה שעמד לימינו וזה שעמד לשמאלו. גם בקלפי המוכרת לנו כיום יש פתקים שבאמצעותם בוחרים – אם כי בשיטה שונה.

המילה **עֵזָאזֵל** נזכרת בתנ"ך רק בהקשר של השעיר ש"עלה עליו הגורל... לשלח אתו לעֵזָאזֵל המדְבָרָה" (ויקרא טז). יש הרואים במילה עֵזָאזֵל שם מקום במדבר. כיוון פרשני אחר – הנפוץ הן בפרשנות ימי הביניים הן במחקר המודרני – רואה במילה עֵזָאזֵל שם של שד, ישות דמונית.

להרחבה על המילים קלפי ופרגוד

להרחבה על הפרשנויות וההבנות השונות של עזאזל

לקראת הבחירות – על בחורים ובחורות, נבחרים ונבחרות



המילה המקראית **בְּחֹר** שקולה במשקל פעול. במילים מן המשקל הזה הקמץ נחטף בנטייה ובמקומו בא שווא או חטף: שְׂמוּר-שְׂמוּרִים, חֲתוּל-חֲתוּלָה. לא כן המילה **בְּחֹר** – היא מנוקדת בקמץ בבי"ת, אבל בנטייה היא באה בפתח: "כִּי כֵן יַעֲשׂוּ הַבְּחֹרִים" (שופטים יד, י).

המילה **בְּחֹר** ונטייתה **בְּחֹרִים** רווחת במקרא בהוראת 'אדם צעיר'. לצידה באה המילה **בְּחֹר** בהוראה מעט שונה – 'נבחר', 'מי שבחרו בו' (בצורת בינוני פעול של משקל קל). בעיקר בהקשר של יציאה למלחמה: "מִכָּל הָעָם הַזֶּה שִׁבַּע מֵאוֹת אִישׁ בְּחֹר אֶטֶר יְדִימִינוּ כָּל זֶה קִלְעַ בְּאֶבֶן אֶל הַשַּׁעֲרָה וְלֹא יִחָטָא" (שופטים כ, טז).

ייתכן כי דמיון המשמעות של שתי הוראות המילה **בְּחֹר** – 'אדם צעיר' לצד 'לוחם' – הביאו להשוואת צורת היחיד בקמץ.

להרחבה

מועדים חדשים להשתלמויות באקדמיה



ל'אחר החגים' כבר כאן – ואנחנו מציעים לכם שתי סדנאות מקוונות חדשות (בזום): סדנת עריכה וסדנת עריכה וכתוב. הטקסט לעריכה בשתי הסדנאות זהה אך הנושאים שידונו בכל מפגש שונים במעט.

מנחת הסדנאות: דקלה אברבנאל, מנהלת מערכת דברי הכנסת, עורכת לשון ותיקה ומיומנת.

סדנת עריכה – בסדנה נערוך טקסט ונדון בכללי תקן ודקדוק, במוסכמות בתחום הסגנון ובדרכים לשיפור הבהירות. המשתתפים בסדנה יזמנו להציע תיקונים ולתרום לעריכה. **להרשמה**

סדנת עריכה וכתוב – בסדנה נערוך טקסט ונתרגל את כללי הכתיב המלא. המשתתפים בסדנה יזמנו להציע תיקונים ולתרום לעריכה. **להרשמה**

אמצו מטבע לשון – אומר דְרָשְׁנִי



פירוש הביטוי: 'מעורר שאלות', 'מצריך בדיקה'.
דוגמה: שתיקנו הלא אופיינית בעניין אומרת דורשני.

הצורה "דורשני" פירושה "דְרָשׁ אותי" – כביכול הדבר פונה אל האדם ומורה לו לדרוש אותו, להסביר אותו או לבדוק אותו. צורת הציווי בתוספת כינוי המושא (אותי) היא בתנועת ס: דְרָשְׁנִי כמו שְׁמַרְנִי (בקמץ קטן).

הביטוי "אומר דורשני" עולה לראשונה בחיבורים מדרשיים מאוחרים יחסית (תנחומא ופסיקתא רבתי), והוא מוכר מלשונם של פרשני ימי הביניים כגון רש"י. אצל רמב"ן ואחרים יש שהוא נאמר על פסוק קשה גם כאשר ההסבר הניתן לו איננו על דרך הדרש.

בימינו הביטוי "אומר דורשני" אינו נאמר רק על פסוקים כי אם על כל דבר המעורר חשד או תמיהה.

על עוד מטבעות לשון בלשונונו במדור המיוחד באתר

תמיכה באקדמיה

שאלה בעברית

חנות הספרים



אם נתקלתם בבעיות תצוגה [לחצו כאן לצפייה בדפדפן](#)

להתראות באיגרת הבאה!

להסרה מרשימת התפוצה לחצו כאן | ניהול הרשמות | תמיכה באקדמיה | [Subscribe to English Newsletter](#)
האקדמיה ללשון העברית, קריית האוניברסיטה, גבעת רם, ת"ד 90004, ירושלים 9190401